

Joods Studiecentrum te Leiden

**cursusprogramma 5772
2011-2012**

המרכז ללימודי יהדות בליידן
שנת הלימודים תשע"ב

Welkom bij het Joods Studiecentrum te Leiden!

Voor u ligt het nieuwe cursusprogramma van het Joods Studiecentrum te Leiden voor het jaar 5772 (2011-2012).

Het Joods Studiecentrum is opgericht in 1983 om te voorzien in de behoefte van Joodse studenten tot verdieping van hun kennis van het jodendom. De cursussen zijn toegankelijk voor een breed publiek.

Het Joods Studiecentrum richt zich in eerste instantie op personen met een Joodse achtergrond uit Leiden en wijde omgeving. De meeste cursussen zijn echter toegankelijk voor een ieder met belangstelling voor de geestelijke waarden van het jodendom.

Op de volgende pagina's vindt u het overzicht van de cursussen, die het komend seizoen worden gehouden. Voor alle cursussen geldt een minimum aantal van vijf deelnemers. Wanneer zich per cursus slechts vier of minder deelnemers aanmelden, dan kan de desbetreffende cursus helaas niet plaatsvinden.

Achterin het boekje vindt u meer informatie over de inschrijving en betaling, alsmede een adressenlijst van de docenten en bestuursinformatie.

Wij hopen u in ons Centrum te kunnen begroeten.

Drs. H. van het Hoofd
Voorzitter

L. Levie
Coördinator

1. Tussen Tenach en Talmoed... een ontdekkingsreis

Aan de hand van de Talmoed, Midrash, Sjoelchan Aroech (de Codex) en latere bronnen worden alledaagse en minder alledaagse onderwerpen om ons heen behandeld.

De cursusavonden beginnen met een vraagstelling over een bepaald actueel onderwerp. Onderwerpen als aidsbestrijding, discriminatie, de eredienst in de synagoge, het verzorgen van huisdieren, het instand houden van een parlementaire democratie, strafprocessen en vele andere zaken zullen aan de orde komen. De cursisten hebben natuurlijk de vrijheid om zelf ook onderwerpen aan te dragen. De bronnen worden door de cursisten inhoudelijk bestudeerd. Het kunnen lezen van het Hebreeuws is geen absolute noodzakelijkheid om deel te nemen. Door middel van deze cursus maken de deelnemers kennis met de methodiek van het omgaan met eeuwenoude rabbijnse literatuur.

Docent: Rabbijn Lody van de Kamp

Cursusavond: woensdag van 19.30-21.00 uur, 1x per maand
eerste cursusavond: wo. 7 september 2011.

2. Ivriet (modern Hebreeuws)

Kitah alèf – tegenwoordige tijd

Deze cursus is bedoeld voor iedereen, die Ivriet wil leren, zoals dat tegenwoordig gesproken wordt in Israel. In het eerste jaar leren we het Alèf-Beth (alfabet). Verder oefenen we lezen en spreken met behulp van teksten in de tegenwoordige tijd. Belangrijk voor het volgen van de cursus is het voorbereiden van de lessen thuis (ongeveer vier uur per week). In de eerste les wordt het basiswerkboek en grammaticaboek Nederlands-Hebreeuws uitgedeeld tegen betaling van € 15,- aan de docent. Daarna volgt het Oelpan werkboek 'Ivriet be-30 sjoeriem' (Ivriet in 30 lessen) tegen betaling van € 25,-. Een Hebreeuws-Nederlands woordenboek is niet vereist, wel de moeite waard om in de loop van het jaar aan te schaffen.

Docent: Noa Breemhaar

Cursusavond: dinsdag van 20.15-21.45 uur, wekelijks
eerste cursusavond: di. 6 september 2011.

Kitah bèth – tegenwoordige tijd en verleden tijd

Deze cursus sluit aan bij diegenen, die 1 jaar kitah alèf hebben gevolgd. Hier beginnen we met de basis van de verleden tijd. Voor deze cursus is ook het werkwoordenboek "Hebrew verb tables" nodig. Deze kan bij de docent worden gekocht voor € 30,-.

Docent: Noa Breemhaar

Cursusavond: maandag van 18.30-20.00 uur, wekelijks
eerste cursusavond: ma. 5 september 2011.

Kitah gimel – verleden tijd en toekomstige tijd

Deze cursus is bedoeld voor diegenen, die al ervaring hebben met de verleden tijd. In dit jaar ronden we de verleden tijd af met gebruik van het werkboek 'Ivriet be-30 sjoeriem' en beginnen we met de toekomstige tijd.

Docent: Noa Breemhaar

Cursusavond: donderdag van 18.30-20.00 uur, wekelijks
eerste cursusavond: do. 8 september 2011.

Kitah dalet – toekomstige tijd

Deze cursus is bedoeld voor diegenen, die al ervaring hebben met de toekomstige tijd. Hiervoor maken we gebruik van het vervolgbok 'Ivriet me-bereishiet Beth, hoofdstuk He-Wav. Nadat we klaar zijn met het behandelen van de toekomstige tijd gaan we aan de slag met het boek 'Sichot shel jomjom'. Naast het werkboek lezen we ook moderne literatuur in Ivriet kala.

Docent: Noa Breemhaar

Cursusavond: dinsdag van 18.30-20.00 uur, wekelijks
eerste cursusavond: di. 6 september 2011.

Kitah Hé – gevorderden

Deze cursus is bedoeld voor wie een ruime basiskennis heeft in het Irviet en deze wil vernieuwen of uitbreiden. We gaan aan de slag met het boek 'Sichot shel jomjom'.

Docent: Noa Breemhaar

Cursusavond: maandag van 20.15-21.45 uur, wekelijks
eerste cursusavond: ma. 5 september 2011.

Kitah Wav – gevorderden

Deze cursus is bedoeld voor wie een ruime basiskennis heeft in het Ivriet en deze wil vernieuwen of uitbreiden. In de lessen komen steeds drie onderdelen aan bod: actualiteiten, het werkboek 'diburriem diburriem' en moderne literatuur in Ivriet kala. Voor het derde onderdeel maken we dit jaar gebruik van het boek 'Tarnegol kaparot' van Eli Amir.

Docent: Noa Breemhaar

Cursusavond: donderdag van 20.15-21.45 uur, wekelijks
eerste cursusavond: do. 8 september 2011

Voor alle Ivriet-cursussen geldt dat er naast de teksten uit het werkboek ook aandacht wordt geschonken aan de Joodse/Israelische feesten aan de hand van verhalen, gedichten of liedjes in eenvoudig Ivriet. Alle boeken worden bij de docent gekocht.

3. Intensief Jiddisch 2

Een cursus voor diegenen, die vorig jaar 'Intensief Jiddisch 1' hebben gevolgd. Met frisse moed zetten we ons aan de tweede helft van Intensive Yiddish van Gennady Estrai kh. Estrai kh.

Docent: Ruben Verhasselt

Cursusavond: dinsdag van 19.30-21.00 uur, eens in de 14 dagen
eerste cursusavond: di. 13 september 2011.

4. De Leidse lejenkraiz: Jiddisch voor gevorderden

We buigen ons eerst nog over het werk van Mendele Mojcher Sforim, de zejde ('grootvader') van de moderne Jiddische literatuur. Mendele, alias Sjolem Jankev Abramovitz, leefde van 1836-1917 en geldt ook als de grondlegger van de modern Hebreeuwse literatuur. We lezen zijn Maso'es Binjomin Hasjlisji uit in de uitgave van de Hebrew Publishing Company te New York, 1910.

Dan stappen we over op Itsik Manger (1901-1969). We lezen *Di woenderleche Lebnsbasjraiboeng foen Sjmoel Abe Aberwo (dos boech foen ganejdn)* in de uitgave van het J.L. Perets Farlag te Tel Aviv, 1983. En we wisselen Mangers proza nu en dan af met een gedicht van zijn hand.

Docent: Ruben Verhasselt

Cursusavond: maandag van 20.15 – 21.45 uur, eens in de 14 dagen
eerste cursusavond: ma. 12 september 2011.

5. Israeli society as reflected in contemporary Israeli film

You are invited on a journey into the depths of Israeli society via the footsteps of Israeli cinema. The booming Israeli film industry of the last decade will allow us to get acquainted with Israeli society and the way it is reflected through the perspectives of different directors and screen writers.

In each meeting we will watch a full length movie and explore a different issue in Israeli society. We will use the cinematic text as a means to understanding the sub-text of the Israeli narrative.

- The topics that will be discussed during the lectures are:
- The image of the ‘Sabra as a fundamental myth in Israeli society and the way this image is portrayed from the perspective of the stranger – someone who is not familiar with the Israeli-Zionist narrative (**‘Walk on water’**, 2004, Eytan Fox).
- Israel as a society in motion between two concepts: the melting pot and multi-culturalism. We will discuss the differences between the two concepts and the way in which they are expressed not only in film but also in the reality behind the scenes (**‘Turn left at the end of the world**, 2004, Avi Nesher’)
- The status of women in Israel – myth and reality (**Áviva my love**, 2006, Shemi Zarhin).
- The kibbutz – an Israeli icon and its decline (**‘Sweet mud’**, 2006, Dror Shaul)
- Jewish-Arab relations in Israel. Jaffa, a melting pot of cultures and conflicting views between Jews, Muslims and Christians. (**‘Ajami**, 2009, Yaron Shani, Scander Copti)
- Religion and film – a rare journey to the heart of an ultra-Orthodox community in Jerusalem (**‘Ushpizin’**, 2004, Gidi Dar)
- Attitude to strangers (**‘Noodle’**, 2007, Ayelet Menahemi)
- And to finish off with a smile: Apparently, biblical reality is no different than reality today in Israel. A look at Israel’s latest big-hit satire; how does Israeli society deal with its own faults through humor (**‘This is Sodom’**, 2010, Adam Anderson, Muli Sgev)

Docent (English spoken): Maya Foner

Cursusavond: dinsdags van 19.30-22.00 uur
op de data:
25 oktober 2011
8 november 2011
22 november 2011
6 december 2011
20 december 2011
10 januari 2012
24 januari 2012
7 februari 2012

6. Joodse geschiedenis in kaart

Bij de historische studie van Joodse gemeenschappen speelt topografie een ondergeschikte rol en in de diaspora lijkt 'een boek hun vaderland'. Sommige rabbijnen stellen zelfs dat het jodendom een religie van de tijd is. De viering van sjabbat staat immers centraal en niet een majestueuze kathedraal. Dat ook een Joods ritueel steeds in een ruimte speelt en Joodse geschiedenis voortdurend in een geopolitieke context plaatsvindt wordt nog onvoldoende onderkend. Vandaar het belang van een 'Joodse topografie'. Maar op bepaalde plaatsen komt veel samen en coëxisteert het heterogene. De rijkwijdte van die 'Joodse topografie' wordt steeds beperkt door niet-Joodse groepen en doordat het Joods-zijn slechts één, meer of minder belangrijke, dimensie uitmaakt van een meervoudige identiteit. Deze cursus wil de ruimtelijke waarneming van de Joodse geschiedenis aanscherpen en tegenwicht bieden aan onze neiging tot reductie van de meerduideligheid van die werkelijkheid. Kaarten staan hierbij centraal; zij geven immers zicht op geografische verhoudingen en lokaliseren uiteenlopende teksten en afbeeldingen.

De cursus bestaat uit tien lesavonden. Op de eerste twee introduceer ik 'de Joodse topografie' door de kwestie van tijd en ruimte in de Joodse traditie te bespreken en door de empirische en propagandistische kanten van relevante kaarten te tonen. Daarna volgen vier avonden over thema's uit de geschiedenis van de diaspora; van Joodse wijken in Marokko, via Czernowitz (topografie en poëzie) en het getto van Warschau naar Joden in Amerika. Dan twee avonden met geopolitieke kwesties uit de geschiedenis van Israel en Palestina. Tot slot twee avonden waarop we door de cursisten te kiezen topografische thema's van de Joodse geschiedenis zullen onderzoeken. Ter voorbereiding worden korte teksten gelezen en enkele columns (www.crescas.nl/blogs/webcolumnnteunissen/) en andere relevante sites bekeken.

Docent: Harrie Teunissen

Cursusavond: 10 donderdagavonden van 19.30-21.00 uur,
eens per 14 dagen
eerste cursusavond: do. 12 januari 2012

7. Joodse literatuur

- Saul Bellow, *Herzog*. Amerikaans 1964, verschillende vertalingen, o.a. 2004, 391 blz.
Bellow (Nobelprijs voor literatuur 1976) geeft een geestig, veelzijdig portret van een man die probeert zich te heroriënteren nadat zijn vrouw er vandoor is gegaan met zijn beste vriend.
- A.B. Yehoshua, *Meneer Mani*. Hebreeuws 1990, vert. Ruben Verhasselt, 1993, 393 blz.
In vijf gesprekken, het eerste in 1982, het laatste in 1848, ontstaat een episch beeld van verschillende generaties van de familie Mani tijdens gebeurtenissen, die grote betekenis hebben in de Joodse geschiedenis.
- Hans Keilson, *In de ban van de tegenstander*. Duits 1959, vertaling 2009, 239 blz.
Doelend op nazi-Duitsland, maar zonder direct te verwijzen, analyseert deze roman hoe een sterke band kan ontstaan tussen vervolger en vervolgte, een band van vijandschap op leven en dood.
- Howard Jacobson, *De Finkler-kwestie*. Engels 2010, vertaling 2011, 382 blz., winnaar van de Man Booker Prize 2010.
Drie mannen, twee Joods, een goj, cynisch en humoristisch over rouwverwerking en Joodse identiteit.

Docent: Peter Schmitz

Cursusmiddagen: maandags van 14.00-16.00 uur op
6 februari, 5 maart, 2 april en 7 mei 2012

Namen en adressen

Mw. N. Breemhaar
Dr. Hamburgerlaan 98
2771 JS Boskoop
Tel.: (0172) 46 27 88
E-mail: *noa@solcon.nl*

Maya Foner
Carel Fabritiuslaan 60
1181 TE Amstelveen
Tel.: (020) 463 55 668
E-mail: *mfoner@gmail.com*

Rabbijn L.B. van de Kamp
Kanteel 82
1083 DC Amsterdam
Tel.: (020) 404 07 32
E-mail: *lbvdk@hotmail.com*

Dr. P.F. Schmitz
Louise de Colignylaan 13
2341 CG Oegstgeest
Tel.: (071) 523 74 66
E-mail: *schmitzpet@gmail.com*

Harrie Teunissen
Utrechtse Veer 16
2311 NC Leiden
Tel.: (071) 513 22 75
E-mail: *siger@euronet.nl*

Drs. R. Verhasselt
Meermanshof 4
2312 XK Leiden
Tel.: (071) 513 19 72
E-mail: *ruben.verhasselt@scarlet.nl*

Joods Studiecentrum te Leiden

Curatorium

Drs. M. den Haan-de Vries Robbé

E-mail: *vriesm@brill.nl*

Rabbijn L.B. van de Kamp

E-mail: *lbvdk@hotmail.com*

Drs. J.A. Wijnveldt:

E-mail: *jawijnveldt@live.nl*

Bestuur

Drs. H. van het Hoofd (voorzitter)

E-mail: *henny@nik.nl*

L. Levie (secretaris / penningmeester)

E-mail: *informatie@joodsstudiecentrum.nl*

Ir. C.M. Kroonenberg (lid)

E-mail: *cm.kaberg@gmail.com*

Coördinator

L. Levie

Secretariaat

Levendaal 14

2311 JL Leiden

Tel.: (071) 514 80 78, 06-13379562

E-mail: *informatie@joodsstudiecentrum.nl*

Website: *www.joodsstudiecentrum.nl*

Meer informatie en inschrijving

Waar?

De cursussen worden gegeven aan het Levendaal 14 in Leiden, midden in het stadscentrum. Het cursuscentrum is met vrijwel elke stadsbus te bereiken, die vertrekt van Leiden CS. Uitstappen bij de halte Levendaal of de halte Korevaarstraat. Auto's kunnen meestal worden geparkeerd (betaald) in de onmiddellijke nabijheid van het cursusgebouw.

Inschrijving

U kunt zich inschrijven door het bij deze studiegids gevoegde inschrijf- en informatieformulier in te vullen en te retourneren aan: Joods Studiecentrum te Leiden, Levendaal 14, 2311 JL Leiden. U ontvangt daarna tijdig een schriftelijke bevestiging met eventuele nadere gegevens.

Aanvang cursusjaar

De meeste cursussen beginnen in september 2011 en lopen tot en met mei 2012. Op Joodse en christelijke feestdagen zijn er geen lessen. Het ligt in de bedoeling om, ter afsluiting van het cursusjaar, in juni 2012 een excursie te organiseren.

Cursusgeld

Het cursusgeld bedraagt € 200,- voor het gehele cursusjaar, ongeacht het aantal cursussen. Studenten betalen € 175,-. Wie (ook) Ivriet (cursus 2) kiest, betaalt € 50,- extra. Wie alleen inschrijft op één van de blokcursussen 5 of 6 betaalt € 125,-. Wie alleen inschrijft op de literatuurcursus (7), betaalt € 75,-.

Het cursusgeld moet tegelijk met de inschrijving worden overgemaakt op ABN-Amro bankrekening 51.54.89.204 van het Joods Studiecentrum te Leiden.

Informatie

Voor meer informatie over de cursussen kunt u contact opnemen met de heer L. Levie, coördinator, telefonisch bereikbaar onder (071) 514 80 78, mobiel 06-13379562 of per e-mail informatie@joodsstudiecentrum.nl.

Inschrijf- en informatieformulier

Naam:..... m/v

Adres:.....

Postcode en woonplaats:.....

E-mailadres: .....

Geboortedatum:.....

Telefoonnummer: .....

Studierichting/beroep:.....

schrijft in voor de volgende cursussen in het cursusjaar 2011/2012:

1.....

2.....

3.....

4.....

- Ik ben lid van de joodse gemeente (NIG) te .....
en krijg daarom 25% korting op het cursusgeld.
- Ik heb het cursusgeld heden overgemaakt op bankrekening
51.54.89.204 van het Joods Studiecentrum te Leiden bij de
ABN-AMRO Bank.

Dit formulier ingevuld en in een gefrankeerde envelop zenden aan:

Joods Studiecentrum te Leiden, Levendaal 14, 2311 JL Leiden

www.joodsstudiecentrum.nl

Het programma en alle andere gegevens voor dit cursusjaar zijn ook te vinden op www.joodsstudiecentrum.nl.

U vindt daar ook een digitaal aanmeldingsformulier, waarmee u zich simpel en eenvoudig kunt opgeven voor deelname aan (een van) de cursussen.

Via de website kunt u tevens een PDF van dit boekje en het papieren aanmeldingsformulier downloaden.